

KRÁSKA A ZVÍŘE

Jeanne-Marie Leprince de Beaumont

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Městská knihovna v Praze

Kráska a Zvíře

Jeanne-Marie Leprince de Beaumont

Přeložil Václav Cibula

Znění tohoto textu vychází z díla [Kráska a Zvíře](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Artia v Praze v roce 1971. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Jeanne-Marie Leprince de Beaumont: Kráska a Zvíře), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 16. 7. 2021.

Byl jednou jeden kupec a ten měl peněz jako želez. Měl také šest dětí, tři syny a tři dcery, a protože to byl člověk moudrý, nešetřil na výchově a obstaral jim nejlepší učitele. Dcery byly hezké jako obrázky a zvláště nejmladší z nich byla tak krásná, že jí odmalička neřekl nikdo jinak než naše malá Kráska; to jméno jí už zůstalo a budilo v obou jejích sestrách velikou závist. Nejmladší dcera však byla nejenom krásnější, ale také hodnější. Obě starší byly nadmíru pyšné, protože měly hodně peněz; chodily s nosem nahoru, s ostatními kupeckými dcerkami nechtěly ani promluvit a vyhledávaly jen společnost urozených lidí; nevynechaly jediný ples ani jediné slavnostní představení v divadle nebo jinou zábavu a posmívaly se sestřičce, která většinu času proseděla nad pěknými knížkami. Každý věděl, že dívky jsou bohaté, a tak je mnoho zámožných kupců požádalo o ruku; obě starší sestry však pokaždé odpovíděly, že se neprovádají, dokud si pro ně nepřijde vévoda nebo aspoň hrabě. Kráska – a vy už víte, že se tak jmenovala ta nejmladší – tak tedy Kráska každému nápadníkovi zdvořile poděkovala a řekla, že je moc mladá a že chce zůstat ještě několik let s otcem.

Kupec však znenadání ztratil všechnen majetek a zůstal mu jen malý venkovský domek daleko za městem. Se slzami v očích oznámil dětem, že se tam všichni musí přestěhovat a že budou pracovat na venkově, aby se vůbec uživil. Obě starší sestry prohlásily, že nikam nepůjdou a že je ve městě dost a dost mladých mužů, kteří si je i bez peněz rádi vezmou; milé sestry se však přepočítaly – jakmile zchudly, žádný nápadník o ně ani okem nezavadil. Pro jejich pýchu je nikdo neměl rád, a tak se mezi lidmi říkalo:

„Ty dvě si žádnou lítost nezaslouží a dobře na ně, že jim spadl hřebínek; jen ať si chodí s nosem nahoru, až budou pást berany.“

Ale každý hned také připojil:

„Zato Krásky je mi líto, že ji potkalo neštěstí; takové hodné děvče! Ta se k chudákům vždycky chovala pěkně, a jak byla milá a zdvořilá!“

Několik urozených synků si ji dokonce chtělo vzít za ženu, třeba byla chudá jako myš v poli; ale Kráska jim řekla, že nemůže opustit svého ubohého otce v neštěstí a že s ním půjde na venkov, aby ho těšila a pomáhala mu v práci. Chuděrka byla zprvu sama hluboce sklíčena nad tou ztrátou, ale potom si v duchu řekla: „I když budu naříkat sebevíc, slzy mi ztracené bohatství zpátky nevrátí; musím se snažit, abych byla šťastná i bez peněz.“ Když přijeli do svého venkovského domku, kupec a jeho tři synové začali obdělávat pole. Kráska vstávala ve čtyři hodiny ráno, uklízela a vařila pro celou rodinu. Zpočátku ji to k smrti unavovalo, protože nebyla na práci služky zvyklá, ale po dvou měsících zesílila a každodenní námahou si upevnila zdraví. Když skončila domácí práce, četla si, hrála na klavír nebo předla a zpívala si přitom. Zato obě sestry se dlouhou chvílí div neutrápily. Vstávaly v deset hodin dopoledne, celý den lelkovaly a krátily si čas tím, že s lítostí vzpomínaly na krásné šaty a vznešenou společnost.

„Jenom se podívej na naši sestřičku,“ říkaly si potají, „ta je tak bezcitná a hloupá, že si ve svém neštěstí ještě libuje.“

Dobrák kupec si nic podobného nemyslel; věděl dobře, že Kráska je mnohem lepší než její sestry, vážil si její dobré povahy a zejména oceňoval její trpělivost, neboť starší sestry nebyly spokojeny, že jí otec svěřil celou domácnost, a každou chvíli své mladší sestřičce něco vytýkaly.

Když tak rodina žila v opuštěnosti asi rok, dostal kupec zprávu, že se šťastně vrátila jedna obchodní loď s jeho zbožím. Nečekaná novina popletla starším sestrám hlavu a obě si myslely, že konečně budou smět odejít z té pustiny, kde zažily tolik trápení. A když uviděly, že se otec chystá na cestu, prosily ho, aby jim přivezl drahocenné šaty, kožešiny, klobouky a mnoho dalších věcí. Kráska nežádala nic, v duchu si totiž myslela, že ani všechny peníze za otcovo zboží nestačí na to, co si přály její sestry.

„A tobě nemám koupit nic?“ zeptal se jí otec.

„Jste hodný,“ řekla Kráska, „že na mne myslíte; prosím vás tedy, přineste mi růži, protože tady nerostou.“

Kráska ani tak netoužila po růži, jako spíš nechtěla svým příkladem postavit do špatného světla chování obou sester; byly by jistě řekly, že nic nežádá jen proto, aby se od nich odlišila. Dobrák otec odjel, ale když dorazil k cíli, věřitelé mu zboží zabavili, takže po mnoha trampotách se vracel stejně chudý, jako byl dřív. Domů už měl jen co by kamenem dohodil, už se těšil na shledání s dětmi, ale musel ještě projet velikým lesem a tam zabloudil; strhla se hrozná chumelenice a víchr byl tak silný, že ho dvakrát srazil z koně. Blížila se noc a kupec si myslel, že zahyne hladem či zimou nebo že ho roztrhají vlci, kteří vyli kolem dokola. Jak se tak rozhlížel, spatřil náhle na konci dlouhé řady stromů veliké světlo, ale připadalo mu, že je příliš daleko. Vydal se v tu stranu a uviděl, že záře vychází z velikého osvětleného paláce. Poděkoval nebesům za pomoc a pospíšil si k zámku, ke svému překvapení však nenašel na nádvoří ani človíčka. Jeho kůň zahlédl otevřenou stáj a vešel do vrat; ubohé zvíře už klesalo hladem a hltavě se pustilo do připravené hromady sena a ovsa. Kupec přivázel koně ve stáji a vydal se do paláce. Nikoho nepotkal, ale když vstoupil do velké síně, našel tam krb s plápolajícím ohněm a stůl plný masa, jen příbor chyběl. Protože ho déšť a sněh promáčely na kůži, přistoupil blíž k ohni, aby se usušil, a řekl si v duchu: „Pán domu a jeho služebnictvo mi jistě odpustí, že se tu chovám tak volně; určitě už brzo přijdou.“ Čekal dlouho, ale odbila jedenáctá a nikdo se neobjevoval. Kupec nemohl vydržet hladem, vzal si kuře a se strachem se do něj zakousl. Vypil také několik doušků vína, tím si dodal odvahy, vykročil ze sálu a prošel celou řadou velkých a nádherně zařízených síní. Nakonec objevil komnatu s pohodlnou postelí; protože už minula půlnoc a kupec byl unaven, zamkl za sebou dveře a uložil se ke spánku.

Probudil se nazítří v deset hodin dopoledne a překvapením zatajil dech, když místo svých promáčených a zablácených šatů našel

oblek zářící čistotou. „Tenhle palác jistě patří dobré víle,“ řekl si v duchu, „a ta se nade mnou slitovala.“ Podíval se z okna a místo sněhu uviděl na zahradě loubí s tolika květy, že se až srdce smálo. Vešel do velké síně, kde den předtím večeřel, a spatřil na malém stolku šálek s čokoládou.

„Děkuji vám, paní vílo,“ řekl nahlas, „že jste byla tak hodná a postarala se mi o snídani.“

Dobrák vypil čokoládu a vydal se do stáje ke svému koni; když však krácel loubím z růží, vzpomněl si, co na něm chtěla Kráska, a utrhł větvičku s několika růžemi. V tom okamžiku zaslechl veliký hluk a uviděl, že se k němu řítí obluda tak hrozná, až málem ztratil vědomí.

„Nevděčníku,“ řekl netvor strašlivým hlasem, „poskytl jsem ti útočiště na svém zámku a zachránil ti tak život, a ty mi za všechnu mou starost kradeš růže, které mám nejraději na celém světě! Pros nebesa, ať ti odpustí; máš na to jen čtvrt hodiny času, protože za svou vinu zaplatíš smrtí.“

Kupec padl na kolena, sepal ruce a řekl:

„Pane, odpusť mi; nevěděl jsem, že tě rozhněvám, když si utrhnu růži pro jednu svou dceru, která mě o ni prosila.“

„Neříkej mi pane,“ odpověděla obluda, „protože se jmenuji Zvíře. Lichotky nesnáším a žádám, aby každý mluvil, co si myslí; nedoufej proto, že mě obměkčíš pěknými slovy. Ale řekl jsi, že máš dcery, odpustím ti, když sem jedna z nich dobrovolně přijde zemřít místo tebe. Nepros mě a jdi už; a jestliže tvoje dcery odmítnou položit za tebe život, přísahaj mi, že se do tří měsíců zase vrátíš.“

Dobrák neměl v úmyslu obětovat některou svou dceru obludné nestvůře, ale řekl si v duchu: „Aspoň se s nimi ještě jednou potěším.“ Slíbil tedy, že se vrátí, a Zvíře mu řeklo, že může jít, když o to stojí.

„Nechci tě však propustit s prázdnýma rukama: Vrať se do pokoje, kde jsi spal, najdeš tam velikou prázdnou truhlu. Můžeš do ní uložit všechno, co se ti jen líbí, dám ti ji odnést domů.“

Potom Zvíře odešlo a dobrák se rozhodl: „Když už musím umřít, umřu aspoň s útěchou, že mé děti nebudou trpět hladem.“

Vrátil se do ložnice, našel tam hromadu zlatáků, nasypal je do velké truhly, o které mluvilo Zvíře, a zavřel ji; ze stáje pak vyvedl koně a opustil palác se smutkem stejně hlubokým, jak veliká byla jeho radost, když tam vstupoval. Kůň našel sám v lese cestu, a tak byl kupec po několika málo hodinách doma. Děti se k němu seběhly, ale místo aby se radoval z přivítání, kupec se rozplakal, sotva je uviděl. V ruce svíral větvíčku s růžemi pro Krásku; podal jí svůj dárek a řekl:

„Krásko, vezmi si ty růže, tvůj otec za ně draze zaplatí.“

Pak vyprávěl, jak smutná událost ho potkala. Když skončil, obě starší sestry začaly hlasitě naříkat a obořily se na Krásku, které neukápla ani slzička.

„To všechno způsobila pýcha téhle malé dáblice,“ prohlašovaly, „proč jenom si neřekla o šaty jako my? Ale to ne, slečna chtěla mít něco zvláštního a teď má na svědomí smrt našeho otce.“

„Proč bych měla plakat nad otcovou smrtí?“ odpověděla Kráska, „když vůbec neumře? Obludě přece stačí dcera, a proto se chci vydat do jejích drápů sama; umřu s radostí, že zachráním otce a dokážu tak, jak ho mám ráda.“

„Ne, sestřičko,“ řekli tři bratři, „ty neumřeš; půjdeme za obludou a buď ji dokážeme zabít, nebo zahyneme sami.“

„Nevěřte tomu,“ odpověděl otec, „obluda je strašlivě silná a já nemám ani špetku naděje, že ji někdo dokáže zabít. Těší mě, jak je Kráska hodná, ale nechci ji poslat na smrt. Jsem starý, času mám už namále; ztratím jen několik let života, a těch lituji jen kvůli vám, moje drahé děti.“

„Přísahám vám, otče,“ řekla mu Kráska, „že nepůjdete do toho paláce beze mne; nemůžete mi zabránit, abych šla s vámi. I když jsem mladá, nelpím na životě tolik a raději ať mě obluda roztrhá, než abych se utrápila k smrti, že jsme vás ztratili.“

Kráska byla opravdu odhodlána, že odejde do nádherného paláce, a obě sestry z toho měly radost, protože jí nadmíru záviděly její dobré srdce. Kupec byl sklíčen představou, že ztratí dceru, a tak si ani nevzpomněl na truhlu plnou zlata; teprve když se odebral k spánku a zavřel za sebou dveře ložnice, s úžasem spatřil u postele truhlu. Umínil si, že dětem neřekne o svém nenadálém bohatství ani slovo, protože chtěl, aby dcery zůstaly na venkově; svěřil tajemství jen Krásce a ta mu prozradila, že v době jeho nepřítomnosti přijelo několik mladých urozených mužů a dva z nich se dvořili jejím sestrám. A poprosila otce, aby obě dcery provdal, neboť byla tak hodná, že je měla ráda a odpustila jim z celého srdce všechno, co špatného jí udělaly.

Když Kráska odcházela s otcem, obě zlé sestry si natřely oči cibulí, aby jim tekly slzy; bratři však plakali doopravdy, právě tak jako kupec. Jenom Kráska neuronila ani slzičku, protože nechtěla, aby se všichni trápili ještě víc. Kůň se vydal na cestu a večeru spatřili palác, osvětlený stejně jako poprvé. Kůň zamířil sám do stáje a otec s dcerou se odebrali do velké síně, kde našli velkolepě vystrojený stůl a dva příbory. Kupec neměl na jídlo ani pomyšlení, ale Kráska se snažila vypadat klidně – posadila se ke stolu a otce obsloužila; potom si řekla v duchu: „Zvíře chce, abych ztloustla, než mě sní, proto mi dalo připravit takovou hostinu.“ Když se navečeřeli, uslyšeli veliký lomoz a kupec už se v slzách loučil se svou nešťastnou dcerou, protože věděl, že přichází Zvíře. Jakmile Kráska uviděla strašlivou obludu, zachvěla se hrůzou, ale ze všech sil se přinutila ke klidu. Obluda se jí zeptala, zda přišla dobrovolně, a Kráska řekla slabým hlasem, že ano.

„Jste moc hodná,“ řekl jí netvor, „a já k vám opravdu cítím vděčnost. Vy, kupče, odjedete zítra ráno a nikdy už se nesmíte vrátit. Dobrou noc, Krásko.“

„Dobrou noc, Zvíře,“ odpověděla Kráska a netvor hned odešel.

„Dceruško moje milá,“ řekl otec a políbil Krásku, „umírám strachem. Prosím tě, nech mě u sebe!“

„To nejde, otče,“ řekla Kráska pevně. „Odjedete zítra ráno a odevzdáte mě do vůle osudu: snad se nade mnou nebesa smilují.“

Potom se uložili ke spánku. Mysleli, že celou noc oka nezamhouří, ale sotva ulehli, oči se jim zavřely. Ve spánku se Krásce zjevila neznámá paní a řekla:

„Potěšilo mě tvé dobré srdce, Krásko; obětovala jsi vlastní život, abys zachránila otcův, a takový dobrý skutek nezůstane bez odměny.“

Sotva se Kráska probudila, vyprávěla otci, co se jí zdálo; trochu ho tím potěšila, ale přesto se nedokázal ubránit slzám, když se musel rozloučit se svou milovanou dcerou.

Jakmile odjel, Kráska usedla ve velké síni a dala se také do pláče. Protože byla však statečná, odevzdala se do vůle osudu a umínila si, že po ten krátký zbytek svého života už nebude plakat; věřila totiž pevně, že ji večer Zvíře sní. Rozhodla se, že si ten překrásný zámek prohlédne, a nedokázala se ubránit úžasu nad jeho přepychem, ale největší údiv se jí zmocnil, když objevila dveře s nápisem: POKOJ PRO KRÁSKU. Otevřela nedočkavě dveře a užasla nad oslnivou nádherou, s jakou byl pokoj zařízen; ze všeho nejvíc ji však zaujala velká knihovna, klavír a množství sešitů s notami.

„To abych tady neměla dlouhou chvíli,“ zašeptala tiše, a pak ji napadlo: „Kdybych tu měla zůstat jen jeden den, nestálo by to za tolik pozorností.“

Ta myšlenka ji povzbudila. Otevřela knihovnu a spatřila knihu se zlatým nápisem: Přejte si a přikazujte – tady jste královna a paní.

„Škoda,“ povzdechla si Kráska, „protože já nechci nic jiného než spatřit svého nešťastného otce a vědět, co právě dělá.“

Řekla si to jen pro sebe. Ale to překvapení, když pohlédla k velkému zrcadlu a uviděla otce, jak se s hlubokým smutkem ve tváři právě vrací domů! Sestry se k němu seběhly, a třebaže se snažily vypadat sklíčeně, ve tvářích jim bylo vidět radost, že se zbavily své nejmladší sestřičky. Za malou chvíli všechno zmizelo, a Kráska se

neubráníla myšlence, že Zvíře má dobré srdce a že se ho nemusí bát. V poledne našla stůl prostřený a při obědě poslouchala líbeznou hudbu, i když nikoho neviděla. Sotva zasedla večer ke stolu, uslyšela kroky Zvířete a nedokázala potlačit hrůzu.

„Krásko,“ zeptal se jí netvor, „smím tady zůstat, až budete večeřet?“

„Vy jste pán domu,“ odpověděla Kráska a chvěla se strachem.

„Nejsem,“ odpovědělo Zvíře, „tady přikazujete jen vy sama. Jestliže vám tu překážím, pošlete mě pryč a já hned půjdu. Povězte, opravdu vám naháním takovou hrůzu?“

„Trochu,“ řekla Kráska; „já nedovedu lhát. Ale myslím si, že máte dobré srdce.“

„To je pravda,“ řeklo Zvíře, „ale já nejenom ošklivě vypadám, já ani nedovedu kloudně promluvit; vím dobře, že jsem jen hloupé zvíře.“

„Hloupé zvíře nikdy netvrdí, že neumí kloudně promluvit,“ odpověděla Kráska. „Opravdového hlupáka to nikdy ani nenapadne.“

„Jezte klidně, Krásko,“ řeklo Zvíře, „a netrapte se ve svém domě; protože tady je všechno opravdu vaše a mě by moc mrzelo, kdybyste se tu necítila dobře.“

„Vy máte opravdu dobré srdce,“ řekla Kráska. „Přiznávám se, že mám z vaší dobroty radost; když se nad tím zamyslím, vůbec mi nepřipadáte tak ošklivý.“

„Paní moje,“ odpovědělo Zvíře, „já mám dobré srdce, ale jsem zrůda.“

„Na světě je mnoho lidí, kteří jsou zrůdnější než vy,“ řekla Kráska, „a já vás mám i takhle raději, než když někdo vypadá jako člověk, ale srdce má zlé, zkažené, nevděčné.“

„Kdyby mi nechyběl dar výmluvnosti,“ odpověděl netvor, „učinil bych vám na důkaz vděčnosti velikou poklonu; ale nedokážu nic jiného než vám poděkovat.“

Kráska s chutí povečeřela. Už se obludy téměř nebála, ale srdce se jí málem zastavilo strachem, když se jí Zvíře zeptalo:

„Krásko, chcete se stát mou ženou?“

Chvíli trvalo, než odpověděla – měla strach, že se zvíře rozzuří, když odmítne, přesto však řekla s bázní v hlase:

„Nechci, Zvíře.“

Nešťastný netvor chtěl potlačit vzlyknutí, ale zasténal tak strašlivě, že se to rozlehlo po celém paláci; Kráska se však brzy uklidnila, protože Zvíře řeklo smutně: „Tak tedy dobrou noc, Krásko.“ Potom zamířilo ke dveřím a ještě několikrát se na ni ohlédlo.

Kráska osaměla a zmocnil se jí hluboký soucit nad ubohým Zvířetem.

„Škoda, věčná škoda,“ řekla si. „I když je šeredné, povahu má dobrou.“

Kráska strávila v paláci tři poklidné měsíce. Večer co večer přicházelo Zvíře, při večeři ji docela rozumně bavilo, ale v jeho slovech nebyla ani špetka toho, čemu se mezi lidmi říká duchaplnost a důvtip. Každý večer objevovala Kráska u Zvířete nové dobré vlastnosti; vídala Zvíře tak často, že si zvykla na jeho ošklivost, dávno už se přestala bát jeho návštěv a často pohlížela netrpělivě na hodiny, kdy už bude devět; neboť tou dobou Zvíře vždycky přicházelo. Jediná věc Krásku trápila: Každý večer před rozloučením se jí Zvíře zeptalo, chce-li být jeho ženou, a pokaždé se zachvělo bolestí, když odmítla.

Jednoho dne Kráska řekla:

„Vy mě trápíte, Zvíře; kdybych si vás mohla vzít, ráda bych to udělala, ale jsem upřímná a nechci ve vás probouzet naději, že se to někdy stane. Budu vždycky vaší přítelkyní, snažte se s tím smířit a nechtějte víc.“

„Nic jiného mi nezbývá,“ odpovědělo Zvíře. „Vím, že ze mne jde opravdu hrůza, to přiznávám, ale mám vás rád nade všechno na světě; a když tu chcete zůstat, znamená to pro mne doopravdy štěstí. Jenom mi slibte, že mě nikdy neopustíte.“

Kráska se po těch slovech začervenala. Věděla z obrazu v zrcadle, že otec po jejím odchodu stůně steskem, a chtěla se s ním zase setkat.

„Mohla bych vám snadno slíbit, že od vás opravdu nikdy neodejdu, ale tak ráda bych se zase shledala s otcem, že se utrápím, když mi tu radost nedopřejete.“

„Raději umřu,“ řeklo Zvíře, „než abyste byla mou vinou smutná; pošlu vás k vašemu otci, ale vy tam zůstanete a vaše nešťastné Zvíře se utrápí bolestí.“

„To ne,“ řekla Kráska s pláčem, „mám vás ráda a nechci, abyste umřel. Slibuji vám, že se do týdne vrátím; ukázal jste mi v zrcadle, že se obě sestry vdaly a bratři odešli na vojnu. Otec je docela sám, dovolte mi, abych s ním zůstala týden.“

„Budete tam zítra ráno,“ řeklo Zvíře, „ale pamatujte na svůj slib. Až se budete chtít vrátit, položte večer před spaním na stůl svůj prsten, to stačí. Sbohem, Krásko.“

Po těch slovech Zvíře jako vždycky hluboce zavzdychalo a Kráska šla spát; bylo jí smutno, že se Zvíře její vinou tak trápí. Ráno se probudila v otcově domě a zazvonila na zvonek u postele; objevila se služebná, spatřila Krásku a hlasitě vykřikla. Na její výkřik přiběhl otec, a když uviděl svou milovanou dceru, málem zemřel radostí; padli si do náruče a dlouho se objímali. Po prvním přívalu radosti Krásku napadlo, že se nemá do čeho převléknout, chce-li vyjít z pokoje. Služebná jí však řekla, že právě našla ve vedlejší místnosti velkou truhlu plnou zlatých šatů, pošítych drahokamy. Kráska poděkovala dobrému Zvířeti za pozornost, vybrala si z šatů ty nejskromnější a řekla služebné, aby ostatní uložila, neboť je chtěla darovat sestrám; sotva to však vyslovila, truhla zmizela. Otec usoudil, že Zvíře chce, aby si všechno ponechala pro sebe, a okamžitě se šaty i truhla zase objevily na svém místě. Kráska se oblékla, zatím se o jejím příchodu dozvěděly sestry a přiběhly i se svými ženichy. Obě se cítily velmi nešťastné. Starší se vdala za mladého šlechtice, který byl krásný jako bůh lásky, ale tolik miloval svou vlastní tvář, že se od rána do večera ničím jiným nezabýval a kráse své ženy se jenom posmíval. Muž druhé sestry oslňoval duchaplností, ale

používal svého důvtipu jen k tomu, aby dráždil ostatní, svou ženu především. Obě sestry div nepadly do mdlob, když viděly Krásku oblečenou jako princeznu a krásnější než slunce. Ať se k nim chovala sebelaskavěji, nic nemohlo utišit jejich závist; a ta se ještě zvětšila, když jim Kráska vyprávěla, jak je šťastná. Obě závistivé sestry pak odešly vyplakat se do zahrady a tam si řekly:

„Proč má být ta malá čertice šťastnější než my? Nezasloužíme si to snad víc než ona?“

„Milá sestro,“ řekla ta starší, „právě mi napadlo, abychom ji tady zdržely déle než týden. To bláznivé Zvíře se rozzuří, že nedodržela slovo, a možná ji roztrhá.“

„To je pravda, sestřičko. Musíme k ní být proto co nejmilejší.“

S tou dohodou se vrátily a chovaly se k sestřičce tak vlídně, že Kráska byla dojatá až k slzám. Když uplynul týden, obě sestry si rvaly vlasy zoufalstvím a tvářily se tak sklíčeně, až jim Kráska slíbila, že zůstane ještě další týden.

Měla však své nešťastné Zvíře doopravdy ráda; vyčítala si proto, že mu tím způsobila bolest, a stýskalo se jí po něm. Když byla u svého otce desátou noc, zdálo se jí, že se ocitla v zahradě paláce, že Zvíře leží v trávě a umírá a že jí vyčítá, jak nevděčně se k němu zachovala. Kráska se prudce probudila a rozplakala se.

„Já jsem opravdu moc zlá,“ říkala si v duchu, „když působím bolest Zvířeti, které se ke mně chovalo tak pěkně! Je to snad jeho chyba, že je tak ošklivé a že neumí duchaplně promluvit? Má dobré srdce a to je cennější než všechno ostatní. Proč jsem se nechtěla stát jeho ženou? Byla bych s ním šťastnější, než jsou moje sestry se svými ženichy. Ženě nepřináší spokojenost, když je manžel krásný nebo když umí ohnivě a duchaplně promluvit, ale když má dobrou povahu, když je čestný a ohleduplný, a všechny ty dobré vlastnosti Zvíře má. Necítím k němu lásku, ale úctu, přátelství a vděčnost. Nesmím mu tedy působit trápení; celý život bych si vyčítala svůj nevděk.“

Po těch slovech Kráska vstala, položila na stůl prsten a znovu ulehla. Jakmile zavřela oči, ihned usnula, a když se ráno probudila, uviděla s radostí, že je v paláci u Zvířete. Oblékla si nádherné šaty, aby se mu líbila, a celý den netrpělivě čekala, až přijde večer a uhodí devátá hodina; ale devátá odbila a Zvíře se neobjevilo. Kráska dostala strach, že zavinila jeho smrt. Proběhla s pláčem celý palác, zmocnilo se jí zoufalství. Když všechno prohledala, vzpomněla si na svůj sen a běžela do zahrady k vodě, kde ve snu uviděla nešťastné Zvíře. Opravdu tam bylo – leželo bez hnutí a Kráska si už myslela, že je mrtvé; zapomněla na svůj odpor, vrhla se k němu a ucítila, že mu ještě tlučte srdce. Rychle nabrala ve stružce vodu a vylila mu ji na hlavu, Zvíře otevřelo oči a řeklo:

„Zapomněla jste na svůj slib a mně se už nechtělo žít; tolik mi bylo smutno, že se s vámi už nikdy nesetkám. Ale umírám spokojeně, protože vás ještě jednou mohu vidět.“

„Moje drahé Zvíře,“ řekla Kráska, „vy přece neumřete, budete žít a stanete se mým mužem. Dávám vám své slovo a přísahám, že nechci nikoho jiného než vás. Běda! Myslela jsem, že k vám cítím jen přátelství, ale teď podle své bolesti poznávám, že bych bez vás nemohla žít.“

Sotva to Kráska vyslovila, celý zámek se rozzářil mnoha světly; ohňostroje, hudba, všechno bylo jako při velké slavnosti, ale celá ta nádhra Krásku nezajímala: Hned se zase obrátila ke svému milovanému Zvířeti, protože se strchovala o jeho život. Strnula překvapením; Zvíře zmizelo, ale u nohou jí klečel princ krásnější než slunce a děkoval, že ho vysvobodila ze zakletí. A třebaže si princ jistě zasloužil všechnu její pozornost, Kráska se nedokázala ovládnout a zeptala se, kde je Zvíře.

„Vidíte mě přece u svých nohou,“ řekl princ. „Zlá víla mě zaklela do zvířecí podoby na tak dlouho, dokud mě nějaká krásná dívka nebude chtít za muže, a přikázala mi, abych mluvil jenom to nejnutnější. Na celém světě jen vy jediná jste byla tak hodná, že jste

dokázala vidět mé poctivé srdce; a když vám teď dávám korunu královskou, ani zdaleka tím nemohu splatit všechno, co jste pro mne udělala.“

Kráska mu s radostným úžasem podala ruku a pomohla mu vstát. Potom šli spolu do zámku a dívka se div nerozplakala štěstím, když ve velké síni spatřila otce a všechny své sourozence – na zámek je přenesla krásná paní, která se jí zjevila ve snu.

„Krásko,“ řekla paní, jež byla mocnou vílou, „toto je tvá odměna, že sis tak dobře zvolila: Dala jsi přednost ctnosti před krásou a duchaplností, a proto si zasloužíš, abys všechny tyto vlastnosti našla spojeny v jediném člověku. Staneš se teď mocnou královnou a já věřím, že síla moci nezničí tvou dobrotu.“

Potom řekla víla oběma starším sestrám:

„Také vaše srdce znám, milé dámy, a znám všechnu zlobu, která se v nich skrývá. Stanou se z vás dvě sochy, ale zachováte si i pod kamenem všechen svůj rozum. Budete stát u dveří před palácem své sestry a jako jediný trest vám ukládám, abyste se neustále dívaly na její štěstí. V živé lidi se zase proměníte teprve tehdy, až uznáte své chyby; ale mám velký strach, že zůstanete sochami navždycky. Pýcha, hněv, mlsný jazyk a lenost se napraví, ale když se změní zlé a závistivé srdce, je to skoro zázrak.“

Potom víla mávla proutkem a všichni se ocitli v princově království. Poddaní je radostně přivítali, princ si vzal Krásku za ženu a žili spolu dlouho a úplně šťastni, protože jejich štěstí pramenilo z dobroty a šlechetného srdce.

Jeanne-Marie Leprince de Beaumont

Kráska a Zvíře

Překlad Václav Cibula

Ilustrace na obálce JungHyun Lee/Shutterstock.com

Redakce Markéta Teuchnerová

Vydala Městská knihovna v Praze

Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání

Verze 1.0 z 16. 7. 2021

ISBN 978-80-274-1776-6 (epub)

ISBN 978-80-274-1777-3 (pdf)

ISBN 978-80-274-1778-0 (prc)